

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292.

Ефективна економіка. 2024. № 4.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.4.75>

УДК 37.014.6:373.5:005.6

В. В. Мартинець,

к. е. н., доцент, старший викладач кафедри управління імені О. Балацького,

Сумський державний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6932-9790>

О. В. Солдаткін,

студент кафедри управління імені О. Балацького,

Сумський державний університет

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0008-2275-4600>

НАУКОВИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ СИСТЕМИ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ОСВІТИ ЯК СКЛАДОВОЇ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

V. Martynets,

*PhD in Economics, Associate Professor, Senior Lecturer of the
Oleg Balazkiy Department of Management, Sumy State University*

O. Soldatkin,

Student of the Oleg Balazkiy Department of Management, Sumy State University

SCIENTIFIC APPROACH TO FORMATION OF AN INTERNAL SYSTEM FOR EVALUATING THE QUALITY OF EDUCATION AS A COMPONENT OF EDUCATION MANAGEMENT IN GENERAL SECONDARY EDUCATION INSTITUTIONS

У статті розглядаються наукові підходи до формування внутрішньої системи оцінки якості освіти в закладах загальної середньої освіти. Зосереджуючи увагу на методах оцінювання, розглядаються різні підходи до визначення та збору даних про успішність здобувачів освіти та враховуються фактори, що впливають на якість освіти. У цій статті проаналізовано інструменти та критерії, які можуть бути використані для ефективного оцінювання освітнього процесу та навчальних досягнень учнів. Використання наукового підходу до формування системи внутрішнього оцінювання у закладах загальної середньої освіти є ключовим інструментом для підвищення якості освіти та впровадження ефективних інструментів менеджменту освіти. Цей підхід дозволяє ЗЗСО розробляти свої методики оцінювання, які базуються на наукових дослідженнях і рекомендаціях МОН. Крім того, науковий підхід сприяє розробці і впровадженню інноваційних стратегій в освітній процес, завдяки чому відбувається зростання мотивації учасників освітнього процесу та забезпечення їхнього успіху за різними напрямками діяльності. Результатом впровадження такого підходу є покращення якості освіти та підвищення ефективності менеджменту освіти.

The article discusses scientific approaches to the formation of an internal system for assessing the quality of education in general secondary education institutions. Focusing on the methods of evaluation, different approaches to defining and collecting data on the performance of students are considered, and the factors that affect the quality of education are taken into account. This article analyzes the tools and criteria that can be used to effectively assess the educational process and student achievement. The use of a scientific approach to the formation of an internal assessment system in general secondary education institutions is a key tool for improving the quality of education and implementing effective education management tools. This approach allows general secondary schools to develop their own assessment methods based on scientific research and recommendations of the Ministry of Education and Science. In addition, the scientific approach contributes to the development and implementation of innovative strategies in the educational

process, which increases the motivation of participants in the educational process and ensures their success in various areas of activity. In recent years, the digitalisation of education has been developing rapidly. In this context, innovative tools for self-assessment or the formation of an own system for assessing the quality of the educational process are becoming increasingly important. This article discusses one such tool - the EvaluEd information and analytical system: a brief description of this system is provided, an example of how to implement the self-assessment process in this system is given, the advantages of its use are given, and a table with the main functionalities of this system is formed. In addition, this article presents the author's own vision of the algorithm for the formation of an internal system for assessing the quality of education with the relevant characteristics of each stage. The result of implementing this approach is the improvement of the existing education quality system and the efficiency of education management, which in turn contributes to the improvement of the process of assessing the quality of education in the general sense of the term.

Ключові слова: управління якістю, менеджмент освіти, внутрішня система оцінки якості освіти, науковий підхід.

Keywords: quality management, education management, internal system of education quality assessment, scientific approach.

Постановка проблеми.

Сучасний світ переживає швидкі та вагомі зміни у всіх сферах життя, і освіта не є винятком. Забезпечення якості освіти стає однією з проблем функціонування та розвитку освітньої діяльності. Нині, особливо в Україні, це питання актуальне. Все частіше ми чуємо про такі речі як: освітні втрати, недосконалість організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання, втрати у матеріально-технічному забезпеченні, неоднозначні зміни в розвитку м'яких навичок учнів (soft skills). У цьому контексті, науковий підхід до формування внутрішньої системи оцінки якості

освіти в закладах загальної середньої освіти виявляється ключовим елементом ефективного менеджменту освіти.

Дослідження цієї проблематики є актуальним для подальшого розвитку системи менеджменту освіти та забезпечення потреб сучасного суспільства. Це вбачається у наступному:

По-перше, якість освіти є однією з найважливіших складових розвитку суспільства. Вдосконалення системи оцінки якості освіти дозволить забезпечити ефективність навчання і, відповідно, підготовку кваліфікованих фахівців.

По-друге, в умовах стрімкого технологічного розвитку, зміни суспільних потреб та мінливих вимог ринку система освіти потребує постійної адаптації. Внутрішня система оцінювання якості освіти дозволяє збирати та аналізувати дані про якість освіти, що дає змогу швидко реагувати на зміни та вдосконалювати освітній процес.

По-третє, внутрішня система оцінки якості освіти дозволяє залучати всіх учасників освітнього процесу: здобувачів освіти, педагогічних працівників, батьків та адміністрацію закладу. Це сприяє покращенню взаєморозуміння та співпраці всіх сторін у підвищенні якості освітнього процесу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Окреслена проблематика була предметом дослідження в наукових працях багатьох науковців. Зокрема, Черненко О. В. на основі проведеного історичного аналізу розвитку системи управління якістю освіти в Україні запропонував рекомендації щодо покращення діючої системи. Основний акцент був зроблений на удосконаленні системи державних стандартів та системи ліцензування і акредитації, впровадження гнучких механізмів контролю якості освіти, залучення громадськості та стейкхолдерів до оцінки якості освітньої діяльності [1].

Тюря Ю. І. провів дослідження генези якості освіти. Змістовне наповнення поняття «якість освіти» розглядається як динамічний процес. На думку автора при розкритті сутності цього поняття необхідно враховувати цільову групу, рівень освіти, ресурсне забезпечення, відповідність змісту освіти, потреби та вимоги споживачів освітніх послуг [2].

Економічні передумови становлення менеджменту якості освіти в Україні дослідив Ямполь Ю. В., а саме: модернізацію навчальних програм у відповідності з потребами ринку праці, адекватне фінансування освіти, підвищення кваліфікації та саморозвиток педагогічних кадрів, використання сучасних інформаційних технологій в навчальному процесі, партнерство з бізнесом та громадськістю [3].

Авторський колектив Лук'яненко Ю. М., Безугла Я. І., Хрящевська, Л. М. аргументував в умовах сьогодення необхідність впровадження інноваційних напрямків організації навчального процесу в загальноосвітніх школах. Саме використання різних форм освітнього процесу, розвиток творчих і професійних компетентностей вчителів сприяють якісним змінам та переходу освітньої діяльності на новий рівень якості [4].

Лукіна Л. запропонувала методичний підхід до оцінювання різних аспектів діяльності закладів загальної середньої освіти оснований на узгодженні шкал та ранжуванні параметрів освітньої та управлінської діяльності [5].

Незважаючи на широкий діапазон досліджень з даної проблематики в сучасних умовах динамічного розвитку менеджменту освіти окреслені питання забезпечення якості освітньої діяльності залишаються невирішеними та потребують подальшого дослідження і вирішення.

Постановка завдання.

Мета статті – формування наукового підходу до побудови внутрішньої системи оцінки якості освіти як складової менеджменту освіти у закладах загальної середньої освіти

Виклад основного матеріалу дослідження.

В умовах швидких змін, нових викликів, науково-технологічного прогресу, підвищення вимог до якості освіти перед закладом освіти постають нові завдання. Заклад освіти має забезпечити не лише фундаментальні знання, а також навички які допоможуть учням адаптуватися в повсякденному житті та в подальшій професійній діяльності. Варто акцентувати увагу на тому, що менеджмент освіти в цілому і займається розглядом способів вирішення

вищезгаданих завдань, оскільки саме менеджмент освітньої організації – це організовування спільної діяльності педагогічного колективу з іншими учасниками педагогічного процесу, технічним (обслуговуючим) персоналом та громадськістю, яка передбачає застосування наукового підходу до управління, оптимальне використання ресурсів та потенціалу організації, гуманних та раціональних засобів керівництва та методів досягнення ефективності діяльності, якості освітніх послуг й розвитку освітньої організації [6]. Одним із пріоритетних напрямків розвитку менеджменту є дослідження питання формування системи якості освітньої діяльності.

Відповідно до цього, у контексті розгляду контролю над якістю освіти і її оцінкою загалом, необхідно не лише розробити відповідну стратегію, але й забезпечити її належне втілення та виконання. Для цього існує інституційний аудит (зовнішнє оцінювання роботи школи незалежними експертами) [7] і внутрішня система оцінки якості освіти.

Інституційний аудит дозволяє об'єктивно оцінити стан роботи навчального закладу, виявити його сильні та слабкі сторони, а також встановити можливості для подальшого розвитку та удосконалення. Внутрішня система оцінки, у свою чергу, допомагає зібрати, аналізувати та інтерпретувати дані, необхідні для успішного проходження аудиту, а також визначити пріоритетні напрями для подальших дій. Такий комплексний підхід дозволяє не лише виявити проблеми, але й забезпечити їх вирішення та покращення загального рівня управління освітнім процесом. В таблиці 1 наведена порівняльна характеристика інституційного аудиту та системи самооцінювання ЗЗСО.

Таблиця 1. Порівняльна характеристика інституційного аудиту та системи самооцінювання ЗЗСО

Інституційний аудит	Система самооцінювання ЗЗСО
Об'єкт дослідження	
Здійснюється зовнішніми аудиторами експертами, які оцінюють освітні і управлінські процеси та дотримання ЗЗСО вимог законодавства відповідно до встановлених критеріїв та стандартів.	Є внутрішнім процесом, де сам ЗЗСО аналізує свою діяльність та результати відповідно до внутрішніх критеріїв та цілей.
Освітнє середовище	
Забезпечення комфортних і безпечних умов навчання та праці. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації.	Безпечність та комфортність умов в освітньому середовищі закладу. Дієвість заходів з виявлення, реагування та запобігання різних видів насильства, зокрема булінгу.
Методи та інструменти	
Використання стандартних аудиторських методів, анкет, спеціалізованих програм та інших засобів для оцінки різних аспектів діяльності закладу.	Використання ширшого спектру методів, включаючи аналіз документів, спостереження, обговорення внутрішніх процесів та результатів з усіма зацікавленими сторонами.
Обсяг оцінки	
Зосередженість на оцінці рівня відповідності закладу загальної середньої освіти встановленим стандартам та вимогам.	Глибший і ширший за обсягом, охоплюючи не лише відповідність стандартам, але й аналіз ефективності освітнього середовища, його впливу на навчання та розвиток учнів.
Цілі	
Мета полягає у забезпеченні об'єктивної оцінки якості та ефективності діяльності ЗЗСО.	Спрямованість на внутрішнє самовдосконалення та покращення діяльності закладу, виходячи із аналізу його сильних та слабких сторін.

Джерело: сформовано на основі [5]

На відміну від інституційного аудиту, самооцінювання є внутрішнім процесом і не обмежується тривалістю перебування експертів у закладі. Тому серію процедур самооцінювання можна і потрібно проводити протягом навчального року, щоб зібрати якомога більше інформації та всебічно оцінити ситуацію.

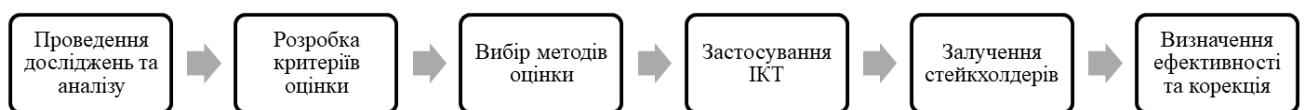
Науковий підхід до формування внутрішньої системи оцінювання якості освіти в закладах загальної середньої освіти передбачає використання методів, що ґрунтуються на наукових дослідженнях і педагогічних теоріях для забезпечення об'єктивності, врахування всіх аспектів освітнього процесу та ефективного супроводу навчання здобувачів освіти. Ключові аспектами наукового підходу до цього питання узагальнено у таблиці 2.

Таблиця 2. Ключові аспекти наукового підходу до формування внутрішньої системи оцінки якості освіти

Постановка цілей	Оцінка якості освіти має ґрунтуватися на чітких цілях та очікуваних результатах навчання, які відповідають вимогам сучасного суспільства.
Використання різноманітних методів	Система оцінки повинна включати різні методи та засоби, такі як тестування, портфоліо, самооцінка, практичні завдання тощо, щоб отримати повний обсяг інформації про навчальні досягнення учнів.
Об'єктивність та незалежність	Оцінка має бути об'єктивною, а не суб'єктивною. Це може бути досягнуто шляхом стандартизації процедур оцінювання та незалежного контролю результатів.
Аналіз результатів	Науковий підхід передбачає постійний аналіз результатів оцінювання та коригування освітнього процесу з метою підвищення якості освіти.
Залучення здобувачів освіти до процесу оцінювання якості освіти	Учасники освітнього процесу повинні бути залучені до процедури оцінювання, включаючи їх участь у самооцінюванні та визначенні критеріїв оцінки.
Дослідження та інновації	Підходи до оцінювання якості освіти повинні постійно вдосконалюватися на основі новітніх досліджень та інновацій в освіті.

Джерело: власний аналіз

Формування внутрішньої системи оцінки якості освіти пропонуємо проводити за наступним алгоритмом (рис 1).

Рис.1. Алгоритм формування внутрішньої системи оцінки якості освіти у закладі загальної середньої освіти

Алгоритм формування власної внутрішньої системи оцінки якості освіти у закладі загальної середньої освіти складається з наступних ітерацій:

1. Проведення досліджень та аналізу.

Вивчення потреб і характеристик освітнього середовища в закладі: аналіз результатів навчання, вивчення вимог освітніх стандартів, а також врахування конкретних потреб здобувачів освіти та їхніх вподобань.

2. Розробка критеріїв оцінки.

Науковий підхід передбачає розробку чітких, об'єктивних і обґрунтованих критеріїв оцінювання, які відповідають конкретним цілям і завданням закладу. Ці критерії повинні відображати освітні стандарти та реальні потреби учнів відповідно до них. Також необхідно враховувати стратегічні цілі ЗЗСО і керуватися вже розробленими критеріями й індикаторами оцінювання освітніх і управлінських процесів ЗЗСО та внутрішньої системи забезпечення якості освіти [8].

3. Вибір методів оцінки.

На основі розроблених чи адаптованих до вже існуючих критеріїв необхідно зробити вибір найбільш ефективних методів оцінювання якості освітнього процесу, які відповідають вимогам наукової валідності. До найпопулярніших методів, які безпосередньо використовуються і під час аудитів, належать: опитування, спостереження, вивчення документації закладу.

4. Застосування ІКТ.

Використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє автоматизувати процеси збору та аналізу даних та отримати більш точні і об'єктивні результати.

5. Залучення стейкхолдерів.

Важливо залучати до процесу розробки та впровадження системи оцінювання якості освіти широке коло зацікавлених сторін, зокрема педагогічних працівників, здобувачів освіти, батьків та адміністрацію ЗЗСО. Таким чином забезпечуючи легітимність і підтримку системи.

6. Визначення ефективності та корекція.

Визначення ефективності системи оцінки та внесенням необхідних коректив у відповідності до результатів досліджень та змін у освітньому середовищі.

Загалом, науковий підхід до формування внутрішньої системи оцінки якості освіти у закладах загальної середньої освіти передбачає глибокий аналіз, обґрунтування критеріїв, використання сучасних методів та залучення всіх зацікавлених сторін у процес розробки та впровадження системи.

Функціонування внутрішньої системи оцінки якості освітньої діяльності дає можливість закладу освіти [9]:

- підвищувати якість освітніх послуг і забезпечувати довіру до результатів навчання;
- створювати умови навчання та праці, які забезпечують партнерство учасників освітнього процесу;
- отримувати постійний зворотній зв'язок від учасників освітнього процесу щодо якості освіти, відзначати успішні практики та вчасно реагувати на виявлені проблеми;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення, які спрямовані на підвищення якості освіти та освітньої діяльності;
- постійно вдосконалювати освітнє середовище, систему оцінювання учнів, педагогічну діяльність, управлінські процеси закладу освіти;
- забезпечити прозорість діяльності закладу освіти і готовність до змін в інтересах учасників освітнього процесу.

Для проведення самооцінювання ЗЗСО можуть використовувати власні механізми, які враховують специфіку їхньої діяльності, або механізми оцінювання, що застосовуються в інституційному аудиті.

Виходячи з підходу, що використовується в інституційному аудиті, компоненти внутрішньої системи поділяються за чотирма напрямками: освітнє середовище закладу освіти, система оцінювання здобувачів освіти, педагогічна діяльність працівників закладу освіти, управлінські процеси закладу освіти кожен з яких описується згідно з відповідними вимогами та положеннями, виконання яких забезпечує належну якість освітнього процесу в закладі.

Існують спеціально розроблені критерії й індикатори оцінювання освітніх і управлінських процесів ЗЗСО та внутрішньої системи забезпечення якості освіти [8]. У Додатку 1 до Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти (пункт 6) чітко визначені напрями оцінювання, вимоги/правила організації освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти, критерії оцінювання,

індикатори оцінювання й відповідні методи для збору інформації. Відповідно до кожного із напрямів оцінювання розроблені унікальні критерії й індикатори.

Так, наприклад, якщо розглядати напрям оцінювання «Освітнє середовище закладу освіти», то маємо наступні критерії оцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти та внутрішньої системи забезпечення якості освіти (нижче наведено лише фрагмент):

1. Приміщення і територія закладу освіти є безпечними та комфортними для навчання та праці.
2. Заклад освіти забезпечений навчальними та іншими приміщеннями з відповідним обладнанням, що необхідні для реалізації освітньої програми.

Відповідно до першого критерію наявні такі індикатори оцінювання:

- Облаштування території закладу та розташування приміщень є безпечними;
- У закладі освіти забезпечується комфортний повітряно-тепловий режим, освітлення, прибирання приміщень, облаштування та утримання туалетів, дотримання питного режиму;
- У закладі освіти забезпечується оптимальне використання приміщень і комплектування класів (з урахуванням кількості учнів, їх особливих освітніх потреб, площі приміщень);
- У закладі освіти є робочі (персональні робочі) місця для педагогічних працівників та облаштовані місця відпочинку для учасників освітнього процесу.

Відповідно до другого критерію наявні такі індикатори оцінювання:

- У закладі освіти є приміщення, необхідні для реалізації освітньої програми та забезпечення освітнього процесу;
- Частка навчальних кабінетів початкових класів, фізики, хімії, біології, інформатики, майстерень/кабінетів трудового навчання (обслуговуючої праці, технологій), спортивної та актової зал, інших кабінетів, які обладнані засобами навчання відповідно до вимог законодавства та освітньої програми.

У процесі проведення самооцінювання освітньої діяльності за вищезазначеними критеріями й індикаторами оцінювання використовують наступні методи збору інформації:

- опитування учасників освітнього процесу (анкетування, індивідуальне інтерв'ю, фокус-групове дослідження);
- спостереження (за освітнім середовищем, проведенням навчальних занять тощо);
- вивчення документації закладу освіти.

У наш час, коли цифровізація закладів загальної середньої освіти стала вимогою часу, одним з інструментів для спрощення процесу створення і проведення внутрішньої системи оцінки якості освіти у закладах загальної середньої освіти є інформаційно-аналітична система «Evalued».

На основі запропонованого алгоритму формування внутрішньої системи оцінки якості освіти у закладі загальної середньої освіти проаналізуємо етапи проведення оцінки якості освітньої діяльності на базі інформаційно-аналітичної системи «Evalued». Однак, спершу варто акцентувати увагу на тому, що зараз все ще відбувається реалізація експериментального проєкту з впровадження інформаційної (автоматизованої) системи зовнішнього оцінювання і самооцінювання освітніх та управлінських процесів у закладах освіти «Evalued». Нині реалізовується другий етап із п'яти. Кінцевий результат буде досягнуто на п'ятому етапі (IV квартал 2024 року) - проведення моніторингу та аналізу ефективності функціонування інформаційної системи, актуалізація інформації про її користувачів.

Після авторизації у інформаційно-аналітичній системі відкривається доступ до розділу «Самооцінювання» у якому можна обрати напрям для самооцінювання і наявні форми у вигляді опитувальників і форм спостережень. Серед них: опитувальник для керівника закладу освіти, опитувальник для заступника керівника закладу освіти, опитувальник для практичного психолога/соціального педагога, форма спостереження за освітнім середовищем, форма вивчення документації, опитувальник для представників

студентського самоврядування, анкета для учнів (віком 14 років і старші), анкета для батьків, анкета для педагогічних працівників.

Тому, загалом процес самооцінювання у даній системі включає наступні етапи:

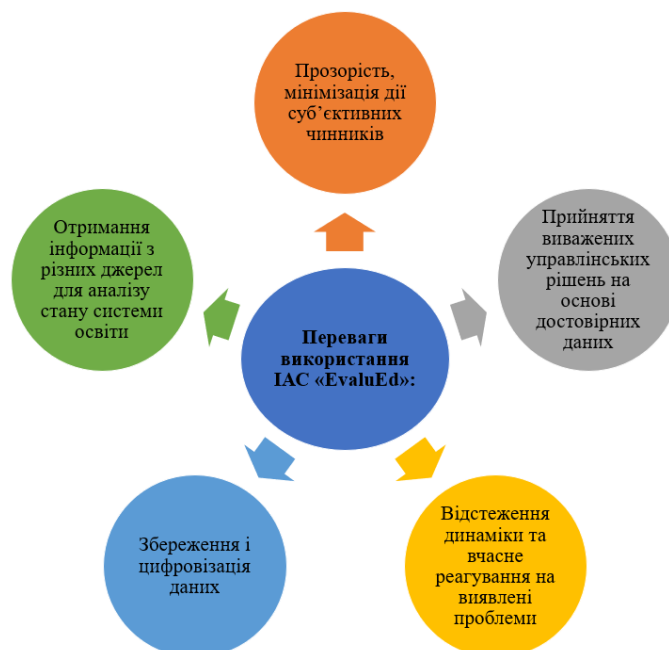
1. Авторизація адміністратора;
2. Генерування відповідної кількості анкет за певним напрямком оцінювання;
3. Поширення анкет та опитувань для їх заповнення;
4. Моніторинг та спостереження за поточними результатами;
5. Завершення самооцінювання адміністратором;
6. Аналіз отриманих даних у сформованих таблицях і діаграмах.

Отже, «Evalued» – це «дзеркало», через яке школа може оцінити себе, враховуючи думку вчителів, учнів, їх батьків [10].

У цій системі створено модуль, який допомагає закладам освіти проводити самоаналіз освітньої діяльності задля:

- Поліпшення надання якості освітніх послуг.
- Створення належних умов для праці і навчання.
- Забезпечення партнерських відносин між всіма учасниками освітнього процесу.

На рисунку 2 наведені переваги використання ІАС «Evalued».

Рис.2. Переваги використання ІАС «Evalued»

Метою застосування наукового підходу до формування внутрішньої системи оцінки якості освіти є створення об'єктивної, справедливої та ефективної системи, яка сприяє досягненню найвищих стандартів якості освіти.

Відповідно до цього, інформаційно-аналітична система «Evalued» володіє наступними функціональними можливостями – таблиця 3.

За результатами самооцінювання у ІАС «Evalued» керівник закладу освіти отримає узагальнений розгорнутий звіт, що включатиме [12]:

- оцінювання за чотирма напрямками діяльності та окремими критеріями;
- інформацію, отриману в ході анкетування учасників освітнього процесу, спостережень і вивчення документації.

На основі проведеного аналізу можна зробити висновок, що найближчим часом, система «Evalued» стане унікальною базою даних про стан якості освітньої діяльності ЗЗСО, джерелом інформації для управлінців різних рівнів, науковців та інших зацікавлених сторін.

Таблиця 3. Функціональні можливості «Evalued»

Функціональна можливість	Характеристика
Автоматизація процесів обробки та аналізу інформації	Дозволяє автоматизувати збір та обробку даних про успішність учнів, їхні досягнення та прогрес. Автоматизація спрощує процес збору та аналізу даних, що робить його більш ефективним та швидким.
Захист даних від несанкціонованого доступу	Забезпечення конфіденційності та безпеки даних є критично важливим для системи оцінки якості освіти. Ця можливість гарантує, що лише авторизовані користувачі мають доступ до важливої інформації.
Збереження, резервування та відновлення даних	Забезпечення безпеки даних шляхом їхнього збереження в безпечному місці, регулярного резервного копіювання та можливості відновлення інформації у випадку її втрати або пошкодження.
Зміна рівнів прав доступу користувачів	Ця можливість дозволяє адміністраторам системи контролювати рівні доступу користувачів до різних функцій та даних. Наприклад, вона дозволяє обмежити доступ до конфіденційної інформації лише для відповідних осіб.

Функціональна можливість	Характеристика
Створення функціонально гнучких та зручних для заповнення анкет	Спрощення процесу створення та заповнення анкет для оцінки якості освітнього процесу, роблячи їх більш зручними та доступними для користувачів.
Створення робочих процесів для забезпечення чіткого та послідовного виконання етапів	Дозволяє визначити і стандартизувати процеси оцінки якості освітнього процесу, що допомагає уникнути помилок та забезпечити їхнє правильне виконання.
Пошук та перегляд накопиченої інформації в табличному вигляді та у вигляді автоматизованих аналітичних звітів.	Дозволяє ефективно здійснювати аналіз накопиченої інформації за допомогою таблиць, звітів та діаграм, що допомагає у виявленні певних тенденцій та розумінні ключових показників якості освітнього процесу.

Джерело: сформовано на основі [11]

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Вивчення та вирішення проблеми забезпечення якості освітньої діяльності є актуальним напрямом дослідження у сфері менеджменту освіти. Досліджуючи дану проблематику доцільно зробити акцент на особливостях формування внутрішньої системи оцінки якості освіти у закладі загальної середньої освіти. У ході проведеного дослідження з зазначеної проблематики ми дійшли таких висновків:

Науковий підхід до формування внутрішньої системи оцінювання якості освіти в ЗЗСО є ключовим елементом ефективного менеджменту освіти, оскільки він не лише забезпечує об'єктивність та надійність процесу оцінки, але й є важливим інструментом у забезпеченні ефективного менеджменту освіти та підвищенні якості освітнього процесу.

Також проведене дослідження підкреслює необхідність поєднання теоретичних знань із практичними заходами для ефективного впровадження внутрішньої системи оцінки. Важливою складовою є також залучення всіх учасників освітнього процесу з метою формування та вдосконалення системи оцінки.

Застосування наукового підходу сприяє постійному вдосконаленню системи оцінки якості освіти шляхом інтеграції новітніх наукових досліджень

та ІКТ. Це дозволяє ефективно відповідати на виклики сучасного освітнього середовища та підвищувати якість освіти в цілому. Наприклад, ІАС «Evalued» значно підвищує ефективність процесу оцінки якості освіти, і водночас спрощує його, дозволяючи збирати, аналізувати та використовувати дані для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Використання інформаційно-комунікаційних технологій дозволяє автоматизувати процеси збору та аналізу даних, що розвантажує роботу менеджерів ЗЗСО та дозволяє швидше реагувати на зміни. Такі інструменти допомагають окреслити тенденції у освітньому процесі, виявляти слабкі місця та ефективно впроваджувати корекційні заходи. Таким чином, інтеграція новітніх наукових досліджень та ІКТ допомагає підвищувати якість освіти та забезпечує відповідність освітніх процесів сучасним вимогам і стандартам.

Подальше дослідження спрямоване на розробку шляхів вдосконалення внутрішньої системи оцінки якості освіти, яка б дозволила досягти високих стандартів освітнього процесу та відповідати сучасним вимогам у сфері менеджменту освіти.

Література

1. Черненко О. В. Історичні аспекти управління якістю освіти в Україні. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2024 (213). С. 383-390.
2. Тюрє Ю. І. Генеза якості освіти: аналітично-правовий огляд. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету*. 2024. № 10.
3. Ямполь Ю. В. Економічні передумови становлення менеджменту якості освіти в Україні. *Академічні візії*. 2023. №21.
4. Лук'яненко Ю. М., Безугла Я. І., Хрящевська Л. М. Інноваційні підходи до організації навчального процесу в загальноосвітніх школах. *Академічні візії*. 2024. №29.
5. Лукіна. Т. Інституційний аудит і самооцінювання закладу освіти: єдність та протиріччя в результатах. *Український Педагогічний журнал*. 2023. № 4. URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/705> (дата звернення: 10.04.2024).

6. Мармаза О.І. Менеджмент освітньої організації. Х.: ТОВ «Щедра садиба», 2017. 126 с. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c842ee6e-98bf-45a2-b0c0-f212a4397449/content> (дата звернення: 11.04.2024).

7. Інституційний аудит. *Державна служба якості освіти України*. URL: <https://sqe.gov.ua/diyalnist/instituciyniy-audit/#:~:text=Інституційний%20аудит%20—%20це%20зовнішнє%20оцінювання,дотримання%20закладом%20освіти%20ви%20мог%20законодавства.> (дата звернення: 09.04.2024).

8. Про затвердження Порядку проведення інституційного аудиту закладів загальної середньої освіти. *Офіційний вебпортал Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#n14> (дата звернення: 12.04.2024).

9. Про затвердження методичних рекомендацій з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах загальної середньої освіти. *Освіта.UA*. URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/77685/ (дата звернення: 08.04.2024).

10. Інформаційно-аналітична система «Evalued» – інструмент самооцінювання та вдосконалення для шкіл: онлайн-сесія для управлінських команд закладів освіти Полтавської області - Державна служба якості освіти України. *Державна служба якості освіти України*. URL: <https://sqe.gov.ua/informaciyno-analitichna-sistema-evalued/> (дата звернення: 12.04.2024).

11. Про реалізацію експериментального проекту з впровадження інформаційної (автоматизованої) системи зовнішнього оцінювання і самооцінювання освітніх та управлінських процесів у закладах освіти “Evalued”. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/407-2023-п#Text> (дата звернення: 13.04.2024).

12. IAC «Evaluated». *Державна служба якості освіти України*. URL: <https://sqe.gov.ua/diyalnist/informaciyno-analitichna-sistema-evaluated/> (дата звернення: 13.04.2024).

References

1. Chernenko, O. V. (2024), "Historical aspects of quality management in education in Ukraine", *Scientific notes. Series: Pedagogical Sciences*, vol. 213, pp. 383-390.
2. Tyurya, Y. I. (2024), "The genesis of the quality of education: an analytical and legal review", *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University*, vol. 10.
3. Yampol, Y. V. (2023), «Economic prerequisites for the formation of quality management of education in Ukraine», *Academic visions*, vol. 21.
4. Lukyanenko, Y.M, Bezugla, Y.I, and Khryashevskaya, L.M (2024), «Innovative approaches to the organization of the educational process in secondary schools», *Academic visions*, vol. 29.
5. Lukina, T. (2023), «Institutional audit and self-assessment of an educational institution: unity and contradictions in the results», *Ukrainian Pedagogical Journal*, vol. 4, available at: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/705> (Accessed 10 April 2024)
6. Marmazam, O.I. (2017), *Menedzhment osvitynoi orhanizatsii* [Management of an educational organization], Shchedra Sadiba, Kharkiv, Ukraine, available at: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c842ee6e-98bf-45a2-b0c0-f212a4397449/content> (Accessed 11 April 2024).
7. State Service of Education Quality of Ukraine (2024), «Institutional audit», available at: <https://sqe.gov.ua/diyalnist/instituciyniy-audit/#:~:text=Інституційний%20аудит%20—%20це%20зовнішнє%20оцінювання,дотримання%20закладом%20освіти%20ви%20мог%20законодавства.,> (Accessed 09 April 2024).
8. Ministry of Education and Science of Ukraine (2019), «On approval of the Procedure for conducting institutional audit of general secondary education

institutions», available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0250-19#n14> (Accessed 12 April 2024).

9. Osvita.UA (2020), «On approval of Methodological recommendations on the formation of an internal system of quality assurance in general secondary education institutions», available at: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/77685/ (Accessed 8 April 2024).

10. State Service of Education Quality of Ukraine (2024), «Information and Analytical System «Evalued» - a tool for self-assessment and improvement for schools: online session for management teams of educational institutions of Poltava region - State Service for Education Quality of Ukraine», available at: <https://sqe.gov.ua/informaciyno-analitichna-sistema-evalued/> (Accessed 12 April 2024).

11. Cabinet of Ministers of Ukraine (2023), Resolution «On the implementation of the pilot project on the implementation of the information (automated) system of external evaluation and self-evaluation of educational and management processes in educational institutions «Evalued», available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/407-2023-П#Text> (Accessed 13 April 2024).

12. The State Service of Education Quality of Ukraine (2024), «IAS «Evalued»», available at: <https://sqe.gov.ua/diyalnist/informaciyno-analitichna-sistema-evalued/> (Accessed 13 April 2024).

Стаття надійшла до редакції 14.04.2024 р.